

Secretaris:
J. Bos
Kampakkers 24
9454 PG Ekehaar
tel.: 0592-389341
e-mail: jan.bos50@ziggo.nl

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 93
9460 AB Gieten

Datum: 27 maart 2017

Uw kenmerk: 173222

Onderwerp: Adviesaanvraag concept Nota voor gegevensverwerking en privacybeleid in het Sociaal domein gemeente Aa en Hunze

Geacht College,

De WMO-raad heeft onder dankzegging daarvoor met belangstelling kennisgenomen van de concept nota voor gegevensverwerking en privacybeleid in het Sociaal domein gemeente Aa en Hunze.

Graag voldoet de WMO-raad dan ook aan het verzoek in de brief van uw College van 15 februari 2017 om hierover advies uit te brengen dan wel een en ander van commentaar te voorzien.

De WMO-raad heeft zich in de vergadering van 27 februari 2017 namens uw gemeente doen voorlichten door de heer T. Poelman, beleidsmedewerker welzijn, en de heer J. de Vries, privacy-officer.

In de korte periode na 15 februari 2017 heeft de WMO-raad zich de inhoud van de onderhavige concept nota voor gegevensverwerking en privacybeleid in het Sociaal domein eigen gemaakt.

De WMO-raad heeft in en na de vergadering van 27 februari 2017 beraadslaagd over de onderhavige concept nota.

Graag voldoet de WMO-raad dan ook aan het verzoek in de brief van uw College van 15 februari 2017 om hierover advies uit te brengen dan wel een en ander van commentaar te voorzien.

Bij de behandeling door de WMO-raad van de concept nota voor gegevensverwerking en privacybeleid in het Sociaal domein gemeente Aa en Hunze voorafgaand aan, in en na de vergadering van 27 februari 2017 kwamen de volgende aspecten naar voren en waarvoor de WMO-raad aandacht vraagt, te weten:

Uit de toelichting namens uw gemeente gegeven op 27 februari 2017 bleek dat het in de onderhavige nota gaat hoe uw gemeente uitvoering zal c.q. zal moeten geven aan de uitvoeringskaders en de richtlijnen ten aanzien van de gegevensverwerking en de privacybescherming binnen het sociale domein.

De gemeente zal zich bij de verschillende uitvoeringstaken in het sociaal domein moeten houden aan het daarover gestelde/bepaalde in de Wet bescherming persoonsgegevens.

De WMO-raad geeft uw College om voormelde redenen in overweging eenzelfde verzoek om advies en commentaar op deze nota te richten aan de Autoriteit Persoonsgegevens (voorheen het College bescherming persoonsgegevens) te 's-Gravenhage.

Uw College stelt op bladzijde 3 dat in deze nota helderheid wordt verschaft over de positie en de rol van de gemeente waar het gaat om de verwerking van persoonsgegevens. Vooral het uitwisselen van persoonsgegevens in het kader van de uitvoering van de taken in het sociaal domein. De nota is richtinggevend voor alle organisaties, professionals en ambtenaren die bij die uitvoering van gemeentelijke taken in het sociaal domein actief betrokken zijn.

Het valt de WMO-raad op dat in deze nota in het geheel niet wordt gesproken over de positie van de vrijwilligers en de mantelzorgers. Mogelijk is het standpunt van uw College dat vrijwilligers en mantelzorgers niet betrokken mogen worden bij uitwisseling van privé gegevens van cliënten.

De WMO-raad geeft uw College in overweging om in de onderhavige nota een passage op te nemen omtrent de positie van de vrijwilliger en de mantelzorger met betrekking tot de privacybescherming bij de dienstverlening in het sociaal domein.

Uw College stelt verder op bladzijde 3 onder het kopje Inleiding dat de onderhavige nota ook bedoeld is om de inwoners te informeren over de wijze waarop de gemeente omgaat met privacybescherming bij de dienstverlening in het sociaal domein.

Deze omvangrijke nota van 29 bladzijden is in tamelijk juridische taal geschreven, ook het gedeelte waarin het gaat over de rechten van betrokken cliënten. De WMO-raad denkt dat voor veel inwoners en of cliënten deze nota moeilijk te lezen en te begrijpen is. De WMO-raad is van oordeel dat het belangrijk is dat betrokkenen vooraf of tijdens het proces van zorgverlening goed geïnformeerd zullen zijn over deze rechten.

De WMO-raad geeft uw College dan ook in overweging om naast de onderhavige notitie voor betrokkenen een begrijpelijke folder te ontwerpen waarin een overzicht van hun rechten wordt opgenomen.

Op bladzijde 6 onder het kopje C (Versterking van de positie van de inwoner) wordt in het laatste bolletje door uw College gerept over "als bedoeld in art. 8 lid 1."

De WMO-raad geeft uw College in overweging deze passage voor de duidelijkheid nader te duiden in die zin dat aldaar wordt vermeld "als bedoeld in art. 8 lid 1 van de Algemene verordening Gegevensbescherming."

Op bladzijde 7 onder het kopje D (Onderscheid tussen statusinformatie en inhoudelijke dossiers) stelt uw College in de eerste zin: "De meeste gegevens.....alleen de betreffende medewerker sociaal team heeft daar toegang toe." De WMO-raad geeft uw College in overweging deze zin aan te vullen in dier voege dat deze zin zal luiden: "De meeste gegevens.....alleen de betreffende daartoe geautoriseerde medewerker sociaal team heeft toegang tot deze dossiers. Bij ontstentenis of afwezigheid van

voornoemde medewerker heeft diens daartoe aangewezen en geautoriseerde plaatsvervanger uit het sociaal team toegang tot de dossiers."

Naar aanleiding van het door uw College gestelde op bladzijde 7 onder het kopje E (Gegevensverwerking is afwegingsmomenten) merkt de WMO-raad op Dat onder de term "Gegevensverwerking" tevens wordt verstaan "het uitwisselen van (persoons)gegevens". Dit zijn dit echter twee verschillende termen.

Gegevensverwerking staat voor het gebruiken van gegevens voor het vormen van een dossier en met het uitwisselen van gegevens wordt bedoeld dat de gegevens van de ene organisatie aan de andere organisatie worden gegeven ter informatie en gebruik. Naar de mening van de WMO-raad verdient het aanbeveling om die begrippen expliciet te benoemen.

Op bladzijde 7 onder het kopje F (Ruimte om te leren) stelt uw College in de eerste zin: "De praktijk is volop in beweging. Niet alles is vooraf dicht te timmeren dan wel, je moet niet alles vooraf willen dicht timmeren." De WMO-raad acht deze passage niet begrijpelijk. De WMO-raad meent, dat gelet op grond van de hieromtrent geldende wetgeving, alles wat je vooraf kunt dicht timmeren ook **moet** dicht timmeren

Naar aanleiding van het kopje A op bladzijde 9 (Gezondheid en veiligheid van in gevaar (art 8d van Wpb) merkt de WMO-raad dat uw College daar beter kan spreken van artikel 8 onder d van de Wpb. Artikel 8d Wpb bestaat namelijk niet.

Naar aanleiding van het kopje D op bladzijde 9 (Bemoeizorg) merkt de WMO-raad op dat het in de derde regel gebezigde woord "Geïnformeerd" dient te worden vervangen door het woord "geïnformeerd".

Op bladzijde 9 onder het kopje B (Strafbare feiten of vermoedens) stelt uw College dat in eerste instantie de professional dat aan de inwoner zelf dient voor te leggen (confronteren). De WMO-raad geeft uw College in overweging deze passage te wijzigen in dier voege: "In eerste instantie dient de professional dit voor te leggen aan zijn/haar leidinggevende, die advies uitbrengt hoe hierop te reageren. De betreffende inwoners wordt daarna over de voortgang geïnformeerd."

Op bladzijde 11 onder het kopje 3.6 (Toegankelijkheid van informatie, beveiliging) hanteert uw College in de 9^e en 10^e regel de zin: "Waarbij aparte bestanden.....op basis van autorisaties". Naar het oordeel van de WMO-raad is deze passage wel heel erg vaag. De WMO-raad geeft uw College in overweging deze passage nader te concretiseren c.q. specifiekere toe te lichten.

In het zelfde kopje hanteert uw College in de laatste alinea de zin: "Van de ketenpartijen waarmee wij samenwerken, verwacht wij dat zij dezelfde eisen stellen aan beveiliging als hierboven aangegeven, waar het gaat om de verwerking van de cliëntgegevens in hun systemen." De WMO-raad acht deze zin enigszins vrijblijvend geformuleerd. Wordt er bijvoorbeeld ook vooraf gecheckt dat die eisen worden gesteld? De WMO-raad geeft uw College in overweging deze passage nader te concretiseren c.q. specifiekere toe te lichten.

Het in de eerste regel gebezigde woord "verwacht" dient te worden vervangen door het woord "verwachten".

In Bijlage 1 Convenant met ketenpartners op bladzijde 13 hanteert uw College in de 2^e alinea de zin: "Een convenant kan er zijn voor.....-zoals overlastgevende jongeren,Veiligheidshuis." De WMO-raad geeft uw College in overweging in deze zin de woorden "overlastgevende jongeren" te vervangen door de woorden "overlastgevende inwoners".

In Bijlage 2 (Wettelijk kader) geeft uw College onder het kopje Jeugdwet op bladzijde 16 een uiteenzetting over de toestemming voor jeugdhulpverlening en dossiervoering.

De WMO-raad plaatst hierbij de volgende kanttekeningen:

In de Wet op de Geneeskundige Behandelingsovereenkomst staan aparte richtlijnen vermeld voor het uitwisselen van gegevens en het geven van toestemming als het betreft minderjarigen. Volgens het Nederlandse recht staan kinderen tot 19 jaar onder het gezag van hun ouders of voogd. Tot de leeftijd van 12 jaar is het voor het kind niet mogelijk om zelf inspraak te hebben over het uitwisselen van gegevens.

Naar de mening van de WMO-raad verdient het aanbeveling ook de onderstaande artikelen van het BW in bijlage 2 op te nemen, te weten:

- Art.7:447 BW: Vanaf 16 jaar is het kind bekwaam tot het geven van toestemming voor het uitwisselen van gegevens en/of het sluiten van een behandelingsovereenkomst. -
- Art.7:450 BW: In de leeftijd van 12-16 jaar kan het kind zelf toestemming geven maar is tevens de toestemming van de ouders of voogd vereist voor het uitwisselen van gegevens en/of het sluiten van een behandelingsovereenkomst.
- Art.7:465 BW: Dit artikel vermeldt de verplichtingen van de hulpverleners.
- Art 7:466 BW: Dit artikel vermeldt de onverwijld uitvoering als er geen toestemming is gegeven.

Op bladzijde 15, spreekt uw College over "het Autoriteit persoonsgegevens (CBP)" in plaats van "de Autoriteit persoonsgegevens".

Op bladzijden 16 (1 keer) en 17 (3 keer) spreekt uw College over "het Autoriteit" in plaats van "de Autoriteit".

Naar aanleiding van het kopje D op bladzijde 9 (Bemoeizorg) merkt de WMO-raad op dat het in de derde regel gebezigde woord "Geïnformeerd" dient te worden vervangen door het woord "geïnformeerd".

Naar aanleiding van het gestelde op bladzijde 26 in Bijlage 3 (Handreiking voor het verwerking van persoonsgegevens in het sociaal domein) onder het kopje Toestemming geeft de WMO-raad uw College in overweging om de toestemming schriftelijk te laten geschieden, zodat men alsdan hiervan een bewijs heeft, als er hierover een onduidelijkheid of een meningsverschil zou ontstaan. Het ontgaat de WMO-raad dat dit een situatie zou creëren die niet transparant zou zijn en dat de cliënt dan geen zicht meer zou hebben over de verwerking van zijn gegevens.

De hoofdregel is dat de betrokkene wordt geïnformeerd over het delen van informatie met derden en daarvoor zijn of haar toestemming geeft. Van belang is dat de toestemming vrijwillig wordt gegeven en voldoende specifiek is.

Er wordt alleen afgeweken van de hoofdregel in uitzonderingsgevallen zoals omschreven in artikel 43 Wet bescherming persoonsgegevens.

De WMO-raad geeft uw College in overweging om ook de wettekst van art. 43 Wbp in de onderhavige nota privacybeleid op te nemen.

Artikel 43 Wet bescherming persoonsgegevens:

De verantwoordelijke kan de artikelen 9, eerste lid, 30, derde lid, 33, 34 en 35 buiten toepassing laten voor zover dit noodzakelijk is in het belang van:

- a. de veiligheid van de staat;
- b. de voorkoming, opsporing en vervolging van strafbare feiten;
- c. gewichtige economische en financiële belangen van de staat en andere openbare lichamen;
- d. het toezicht op de naleving van wettelijke voorschriften die zijn gesteld ten behoeve van de belangen, bedoeld onder b en c, of
- e. de bescherming van de betrokkene of van de rechten en vrijheden van anderen.

De WMO-raad geeft uw College bovendien in overweging om ook de wettekst van art. 9 Wbp in de onderhavige nota privacybeleid op te nemen. Dit artikel vermeldt het niet verder verwerken van persoonsgegevens op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen.

Artikel 9 Wet bescherming persoonsgegevens:

1. Persoonsgegevens worden niet verder verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen.
2. Bij de beoordeling of een verwerking onverenigbaar is als bedoeld in het eerste lid, houdt de verantwoordelijke in elk geval rekening met:
 - a. de verwantschap tussen het doel van de beoogde verwerking en het doel waarvoor de gegevens zijn verkregen;
 - b. de aard van de betreffende gegevens;
 - c. de gevolgen van de beoogde verwerking voor de betrokkene;
 - d. de wijze waarop de gegevens zijn verkregen en
 - e. de mate waarin jegens de betrokkene wordt voorzien in passende waarborgen.
3. Verdere verwerking van de gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden, wordt niet als onverenigbaar beschouwd, indien de verantwoordelijke de nodige voorzieningen heeft getroffen ten einde te verzekeren dat de verdere verwerking uitsluitend geschiedt ten behoeve van deze specifieke doeleinden.
4. De verwerking van persoonsgegevens blijft achterwege voor zover een geheimhoudingsplicht uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift daaraan in de weg staat.

De WMO-raad geeft uw College tenslotte nog in overweging een passage in de onderhavige nota op te nemen in de gevallen waarin zaken niet soepel zullen lopen, te weten:

Respect; Indien de hulpverlener, professional of vrijwilliger, werkt vanuit de grondhouding dat met respect met mensen wordt omgegaan, zal hij/zij als vanzelf uiterst zorgvuldig omgaan met de privacy van deze mensen.

Zorgmijders; Onder de zorgmijders zullen mensen zijn die in een eerder stadium, soms lang geleden, hulp hebben gezocht en dat daarbij het één en ander mis is gegaan, zoals het niet helder krijgen van de hulpvraag is bijvoorbeeld niet gelukt, of dat de geboden hulp niet aansloot bij de persoonlijke situatie. Dit zijn zaken waar pas de laatste jaren meer aandacht aan wordt geschonken. Betreffende persoon voelde zich echter niet geholpen met de geboden hulp, en wil nu niets meer met hulpverlening te maken hebben. Het opvragen van gegevens kan in een dergelijk geval averechts werken. Beter is het om in die gevallen te zetten op het herstel van vertrouwen. De WMO-raad meent

dat niet een bak argumenten over de persoon in kwestie moet worden uitgestort om te bewijzen dat deze een probleem heeft, maar de hulpverlener kan in dit soort zaken beter open vragen stellen. Wellicht krijg je dan als hulpverlener alle opgekropte (vermeende) grieven tegen de hulpverlening over je heen. Eén en ander zal door de hulpverlening als niet plezierig wordt ervaren, maar als hulpverlener moet je daar mee om kunnen gaan en het kan een opening geven voor de gewenste en passende hulp.

De WMO-raad wenst uw College veel wijsheid en veel succes bij de verdere invulling van de Nota voor gegevensverwerking en privacybeleid in het Sociaal domein gemeente Aa en Hunze.

De WMO-raad ziet uw reactie op ons advies en onze opmerkingen gaarne tegemoet.

Hoogachtend, namens de WMO-raad,

J. Drijftholt,
voorzitter.

J. Bos,
secretaris.